

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Kan vi ikke få en lille smule mere ro i salen. Det er meget hensynsløst.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Om identifikation af myndighedsudøvende polititjenestemænd).

[Af Wilhelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 32. Fremsat 8/10 81).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 9–12 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

9) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af borgerlig straffelov. (Præcisering af begrebet »privatlivets fred«).

[Af Wilhelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 33, Fremsat 8/10 81).

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om radio-kommunikation. (Pressens og borgernes adgang til at aflytte politiets radio).

[Af Wilhelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 34. Fremsat 8/10 81).

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje. (Behandling af klager over politiet).

[Af Wilhelm (VS) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 35. Fremsat 8/10 81).

12) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om offentlighed omkring retningslinierne for politiets arbejde

[Af Wilhelm (VS) og Waldorff (VS)].

(Beslutningsforslag nr. B 12. Fremsat 28/10 81).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ole Espersen):

Debatten i dag er en fortsættelse af debatten for godt 14 dage siden vedrørende den serie af straffeprocessuelle forslag, som er fremsat af VS. Ligesom jeg gjorde det under første del af debatten, kan jeg i dag sige, at jeg som justitsminister naturligvis altid finder det interessant at drøfte problemer i tilknytning til retssikkerheden, herunder f. eks. også spørgsmål om politiets beføjelser. En offentlig debat og gerne en kritisk debat om disse forhold er efter min mening af samfundsmæssig betydning, og set i dette lys må jeg påskønne det engagement og det forarbejde, der ligger bag udarbejdelsen af de forslag, vi skal behandle i dag.

Når jeg ikke kan støtte dem, så skyldes det følgende: For så vidt angår forslaget om politiets uniformering vil jeg fremhæve, at det efter grundsætningen i retsplejelovens § 108 er politiets opgave at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage det fornødne til forhindring af forbrydelser og til efterforskning og forfølgning af forbrydelser. Jeg må forstå det foreliggende lovforslag således, at polititjenestemænd kun skulle være beføjet til at optræde i civil påklædning i forbindelse med efterforskning eller forfølgning af allerede begåede strafbare handlinger samt ved rent administrative opgaver.

Med andre ord skulle politiet ved sin almindelige overvågning og patruljering være henvist til altid at benytte uniform. Efter min opfattelse forekommer en ordning, hvorefter civilklædte politifolk afskæres fra at foretage en række politiopgaver, direkte uhensigtsmæssig; dels vil nogle opgaver f. eks. inden for narkotikaområdet i mange tilfælde slet ikke eller i hvert fald kun med vanskelighed kunne løses på anden måde, dels vil det ofte, og det synes forslagsstillerne at have glemt, være den meste hensynsfulde fremgangsmåde over for borgerne, at politiets henvendelser f. eks. på bopælen foregår i civil påklædning.

Forslaget indeholder desuden nogle bestemmelser om politiets pligt til at legitimere

[Justitsministeren]

sig i forbindelse med henvendelse til borgerne. Disse regler er i det væsentlige i overensstemmelse med de allerede gældende administrative regler på området, og jeg ser ingen speciel grund til at indføje reglerne i selve retsplejeloven.

Jeg vil gerne understrege, at jeg er helt opmærksom på, at der kan være nogle særlige problemer med hensyn til legitimationen i tilfælde, hvor civilt klædte polititjenestemænd retter henvendelse til borgerne. Det er vigtigt, at borgerne på en så tydelig måde som muligt bliver gjort bekendt med, hvem de står over for, således at forvekslingsmuligheder i videst muligt omfang undgås. Jeg er som nævnt opmærksom på disse problemer, og jeg kan oplyse, at de i nær fremtid, således som jeg for nogle uger siden har meddelt offentligheden, vil blive taget op i justitsministeriets centrale samarbejdsudvalg for politiet.

Lovforslag nr. L 33 angår bestemmelsen i straffelovens § 264 a om uberettiget fotografering m.v. af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted. Efter forslaget undtages offentlige myndigheds personer, herunder politiet, men altså offentlige myndigheds personer i al almindelighed fra den beskyttelse, som bestemmelsen giver. Det betyder, at offentligt ansatte vil kunne fotograferes eller iagttages ved hjælp af kikkert, når de arbejder på deres kontor eller befinder sig i et mødelokale, hvor de deltager i et rent internt møde.

Jeg tror, man skal være opmærksom på, at den paragraf, jeg nævnte, er en selvstændig bestemmelse og ikke et appendiks til § 264 d, der angår videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold. Fortografering eller iagttagelse med kikkert af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, er efter § 264 a en selvstændig integritetskrænkelse.

Jeg må erkende, at det for mig er vanskeligt at forstå, hvorfor polititjenestemænd og andre offentligt ansatte som en speciel gruppe ganske skulle undtages fra den beskyttelse, som er givet ved denne bestemmelse. Hvis jeg forstår forslaget rigtigt, synes det i realiteten at være affødt af en præmisudtalelse i en landsretsdom, som i øvrigt førte til frifindelse for fotografering af en polititjenestemand, og efter min vurdering indeholder bemærkningerne ikke nogen overbevisende argumentati-

on for den foreslåede ændring af straffeloven.

Lovforslag nr. L 34 går i al sin enkelhed ud på at gøre aflytning af politiets interne radiokommunikation lovlige. Det turde være indlysende, at politiets interne radiokommunikation kan være af væsentlig betydning for politiets mulighed for at løse sine opgaver på tilfredsstillende måde, og forslaget er efter min opfattelse helt klart uacceptabelt.

Det næste lovforslag, L 35, vedrører behandlingen af klager over politiet. Med hensyn til dette forslag skal jeg indskrænke mig til at henvise til, at vi jo i foråret 1981, altså for et halvt års tid siden, måske knap nok endda, her i folketinget havde en grundig behandling af lokalnævnspøblemene. Denne grundige behandling resulterede i en lovændring, som bl. a. indebar, at lokalnævnene i forbindelse med behandlingen af klager over politiets adfærd blev udvidet med et advokatmedlem. Jeg gav under folketingsforhandlingerne udtryk for, at jeg ikke kunne tilslutte mig det forslag til en klageordning, som var udarbejdet af Dansk Retspolitisk Forening, og som også danner grundlaget for det nu fremsatte lovforslag. Min holdning på dette punkt er uændret, og jeg kan derfor ikke støtte det foreliggende forslag. Tværtimod er det min opfattelse, at den ændring af lokalnævnreglerne, som fandt sted for få måneder siden, nu bør have en mulighed for at vise sin levedygtighed i praksis, og at der således ikke er nogen rimelig anledning til på ny at tage lokalnævnreglerne op til overvejelse.

Jeg er så kommet til beslutningsforslaget B 12 om offentlighed omkring retningslinjer for politiets arbejde, og jeg kan oplyse, at rigspolitichefen har fastsat en række kundgørelser, som giver detaljerede forskrifter for politiets organisation og arbejdsområde i en lang række henseender. Af praktiske grunde er kundgørelsessamlingen som helhed gjort til internt materiale for politiet, hvad der kommer til udtryk ved, at samlingen bærer klassificeringen »Til tjenestebrug«. Der er naturligvis mange kundgørelser om lønforhold, om, hvilke blanketter man skal bruge, om hvilken form for kontorinventar der skal anskaffes osv., som naturligvis uden skade kan gøres alment tilgængelige, men der er andre områder som f. eks. politiets tekniske formåen, politiets planlægning af sin indsats i en

[Justitsministeren]

række særlige situationer og politiets fremgangsmåder ved eftersøgninger, opklaring af forbrydelser osv., hvor det i betænkelig grad ville kunne nedsætte politiets effektivitet, hvis alle og enhver kunne gøre sig bekendt med de detaljerede retningslinjer. Spørgsmålet om offentliggørelse af rigspolitechefens kundgørelse er derfor ikke så enkelt, som forslagsstillerne vil gøre det til, og jeg må på den nævnte baggrund tage afstand fra det foreliggende beslutningsforslag. Men jeg kan i øvrigt tilføje, at der gennem nogen tid hos rigspolitechefen netop har foregået overvejelser i retning af at gøre kundgørelsessamlingen offentligt tilgængelig i et vist omfang, måske et betydningsfuldt omfang, det tør jeg ikke sige nu, men i hvert fald i et omfang, som den ikke er tilgængelig i i øjeblikket.

Som det fremgår af det, jeg har sagt, er der områder, hvor der er berørt problemer, som overvejes, diskuteres og undersøges, og det vil formentlig føre til ændringer i den gældende retstilstand, men det er overvejelser, det er problemstillinger, som vil blive løst, uden at det er nødvendigt at gøre brug af de forslag, der er lagt på folketingets bord her. Jeg vil også gerne sige, at forslagene naturligvis alle sammen er udtryk for en prisværdig intention i den forstand, at ingen kan ønske, at politiets effektivitet skal gå forud for alt andet, men vi må jo også gøre os klart, at svækker vi på en urimelig måde politiets effektivitet – på en urimelig måde, og det mener jeg man gør i kraft af nogle af disse forslag – svækker man også politiets muligheder for at forhindre og opklare lovovertrædelser. Jeg ved ikke, om VS er tilfreds med den opklaringsprocent, vi har i øjeblikket. Den er faldende for hvert år på grund af stigningen i kriminaliteten, på grund af, at der ikke har været nogen væsentlig stigning i det mandskab, der sættes ind. Denne opklaringsprocent er klart faldende, og jeg synes, at man ser for ensidigt på dette væsentlige samfundsproblem, hvis man alene gang på gang ønsker at svække politiets effektivitet.

Erik B. Smith (S):

Forslagsstillerne betegner de forslag, vi i dag behandler, som forslag om kontrol med politiet. De er en del af de mange forslag til ændring af retsplejeloven, de tre VSere har fremsat, og som de siger har til formål at

styrke retssikkerheden og de demokratiske rettigheder.

Det første forslag i denne pakke om, identifikation bestemmer, i § 113 a, hvornår politiet må optræde i civil. Lad det være sagt straks, at bestemmelsen er alt for snæver, bl. a. fordi den derved begrænser politiets muligheder for i ubemærket for at foretage iagttagelser til brug for senere forfølgning af strafbare handlinger. Jeg er selvfølgelig enig i, at det er af værdi for retssikkerheden, at borgerne umiddelbart gennem en uniform kan konstatere, at her er der en person, der er udstyret med en særlig politimyndighed. Patruljering og opretholdelse af den offentlige fred må derfor som hovedregel også ske i uniform. Det vil være interessant at få oplyst under udvalgsarbejdet, hvornår politiet faktisk bærer uniform i disse situationer, og i hvilket omfang og efter hvilke retningslinjer man optræder i civil.

Bestemmelserne i § 113 b svarer i det store og hele til punkterne 5 til og med 7 i rigspolitechefens kundgørelse 2, nr. 32. Hvorfor dog gøre bestemmelserne til lovstof i retsplejeloven? En begrundelse, der bygger på en udokumenteret påstand om, at reglerne i dag ikke tages alt for bogstaveligt, er i al fald ikke tilstrækkelig for den socialdemokratiske gruppe.

Lovforslag nr. L 33 lyder ganske fornuftigt, når det drejer sig om privatpersoner, men når man som modsætningsslutning heraf kan udlede, at myndighedspersoner altid kan fotograferes, åbner vi for en form for moderne bandlysning, og det er vi ærlig talt temmelig meget imod.

Den dokumentation, forslagsstillerne fremlægger i bilagene for den gældende retstilstand, synes jeg nok kan berettiggøre til stilfærdigt at bemærke, at vi har behov for at få en klargøring af retstilstanden, men det skal blot ikke være på VS' præmisser.

Lovforslag nr. L 34 om at lovliggøre aflytning af politiets interne radiokommunikation forekommer mig i bedste fald at være idiotisk. Den mest selvfølgelig begrundelse til at imødegå lovforslaget leverer forslagsstillerne selv i bemærkningernes andet afsnit, hvor det hedder:

»Det kan forekomme ganske selvfølgeligt, at der findes et forbud mod at aflytte politiradioen, fordi forbrydere gennem en sådan

[Erik B. Smith]

aflytning får lettere ved at unddrage sig efterforskning og evt. anholdelse.«

Det kan ikke alene forekomme selvfølgeligt, det er faktisk selvfølgeligt. Forslaget ikklædes en form for legalt formål, ved at man gør gældende, at der foreligger en begrundet mistanke om, at politiet over det interne radionet udsender ulovlige tjenestebefalinger. Det er unægtelig noget af en påstand. En intern bestemmelse om, at man optager og for et stykke tid opbevarer alle samtaler over politiradioen, skulle være tilstrækkelig til at gendrive denne form for mistæneliggørelse.

Forslag nr. L 35 giver mig ikke anledning til at gå ind i substansen. Så sent som i år ændrede folketinget reglerne om lokalnævne. Ud over den omstændighed, at VS ikke var tilfreds med disse ændringer, kan jeg ikke se nogen rimelig begrundelse for at ændre på en retstilstand, vi endnu dårligt har nået at få målt virkningerne af.

Beslutningsforslag nr. B 12 opfordrer regeringen til at offentliggøre rigspolitechefens kundgørelser, for, som der står i bemærkningerne, det burde være en selvfølge i en retsstat, at retningslinjerne for politiets arbejde er offentligt tilgængelige. For egen regning kunne jeg fortsætte i samme ånd: ligesom det burde være en selvfølge i en retsstat, at borgerne loyalt efterlever landets demokratiske love.

Sådan er det imidlertid ikke altid, og det er for resten navnlig derfor, vi har politiet. Jeg ved ikke, om det kommer bag på de tre forslagsstillere, men der er enkeltstående situationer i det politimæssige arbejde, hvor det er overordentlig uhensigtsmæssigt, hvis en lovovertræder på forhånd kender politiets næste skridt i opklaringsarbejdet. Den del af rigspolitechefens instruks bør i al fald ikke være offentligt tilgængelig.

Jeg kan ikke afvise, at den omstændighed, at rigspolitechefens instruks ikke er offentligt tilgængelig, kan give anledning til mystik og mistæneliggørelse. Af den grund burde man overveje en delvis offentliggørelse af disse kundgørelser. Justitsministeren har i dag oplyst, at der allerede foregår sådanne overvejelser hos rigspolitechefen, og da denne oplysning må antages at føre til, at rigspolitechefen offentliggør dele af kundgørelsessamlingen, går jeg ud fra, at vi på denne måde kan afdramatisere instruksens.

Som en slags samlet konklusion på de forslag, vi her behandler, kan jeg sige, at vi i den socialdemokratiske gruppe finder, at retstilstanden på visse områder bør forbedres eller snarere afklares, men vi er ikke meget i tvivl om, at de her fremsatte forslag i al fald ikke er egnede som udgangspunkt for det videre arbejde med de rejste spørgsmål.

Bjørn Elmquist (V):

Da vi den 21. oktober havde første behandling af den første gruppe af VS-forslagene om retssikkerheden og de demokratiske rettigheder, fremsatte jeg en række principielle og generelle betragtninger om venstres holdning på dette område og om VS' aktion.

I dag ved førstebehandlingen af den tredje gruppe af VS-forslagene skal jeg naturligvis ikke gentage alt dette fra den 21. oktober, men alene fastslå, at mit parti har et klart ønske om at fastholde og udbygge retssikkerheden og de demokratiske rettigheder herhjemme. Vi er imidlertid langt fra enige med VS.

VS ser ud til at mene, at optrapningen af kriminaliteten, brutaliseringen i den danske hverdag osv. i vidt omfang er politiets skyld, og det kan vi ikke være enige i. I øvrigt må jeg sige, at venstresocialisternes stort anlagte aktion her inde i folketinget faldt sammen med en optræden ude i den praktiske verden på Nørrebro af VS' borgmester i København, der klart viste, hvad han i hvert fald mener om borgernes demokratiske rettigheder, når de ikke passer ind i hans og hans politiske partis kram. Dobbeltheden eller hykleriet heri drøftede vi den 21. oktober, uden at ordføreren for forslagsstillerne, hr. Wilhjelm, turde tage klar stilling her fra talerstolen. Det tør han vel næppe heller i dag, så jeg skal ikke i dette indlæg bruge mere af min tid på det forhold.

Om de konkrete lovforslag i dagens VS-pakke kan jeg i korthed bemærke følgende:

L 32 om identifikation af myndighedsudøvende polititjenestemænd tager sit udgangspunkt i den betragtning, at det er godt for borgerne at vide, hvornår de står over for en person med politimyndighed. Umiddelbart lyder det jo ganske rimeligt og som en positiv betragtning, men i venstre mener vi ikke, at dette forslag er nødvendigt. De eksempler, man kan nævne, på uheldig, kritisabel frem-

[Bjørn Elmquist]

færd fra ikke-uniformerede politifolk, mener vi burde kunne være undgået allerede efter gældende ret eller eventuelt ved, at retningslinjerne strammes ad administrativ vej. Vi kan da også forstå på justitsministeren nu, som vi har forstået før bl. a. i retsudvalget, at han har overvejelser i gang i den retning.

L 33 om præcisering af begrebet privatlivets fred kan vi heller ikke støtte. Den foreslåede ændring af borgerlig straffelovs § 264 ville ramme alt for bredt og ifølge vor opfattelse have helt tåbelige konsekvenser, hvis den blev gennemført. Hvis f. eks. politifolk og skolelærere i tjeneste ikke længere skal have beskyttelse gennem § 264 a og § 264 d samtidig skal fortolkes, sådan som VS' siger i bemærkningerne til forslaget at man ønsker det, vil selve fotograferingen af disse ikke-private personer aldrig kunne stemples som en krænkelse, og det er simpelt hen så vidtgående, at jeg egentlig heller ikke kan tro, at VSerne selv har gennemtænkt sagen og overskuet forslagets konsekvenser.

L 34 om pressens og borgernes adgang til at aflytte politiets radio må vi afvise. Vi mener tværtimod, man bør prøve at vende bestræbelserne den modsatte vej, dvs. arbejde for, at ingen uvedkommende kan lytte med, og da vil jeg da gerne bede justitsministeren om at overveje, hvilke initiativer der kan træffes i denne henseende, i det omfang en sådan medlytten måtte være konstateret og konstaterbar.

Med L 35 om behandling af klager over politiet vender vi tilbage til en gammel kending. Fra venstres side har vi gennem årene taget aktivt del i debatten om politiets rolle og deltagelse i behandlingen af klager over politiet, politiets egen fremfærd. Vores bevæggrunde har ikke været en opfattelse af, at politiet skulle have misbrugt eksisterende procedurer, men vi har ment, at politiet selv har en principiel, og hvad vi vel kan kalde en præventiv interesse i, at der består så klare formelle garantier som muligt.

For kun et halvt år siden blev der her i folkettinget gennemført en ny ordning på området, og den går jo ud på, at en repræsentant for de beskikkede forsvarere i fremtiden er med i lokalnævnene, der behandler klager over politiet. Og som det tidligere er sagt ved denne førstebehandling, mener vi i venstre også, at denne nyordning må have en chance

for at virke i praksis; derfor kan vi ikke støtte lovforslag nr. L 35.

Og endelig er der det nytilkomne blandt VS-forslagene, B 12, forslag til folketingsbeslutning om offentlighed omkring retningslinjerne for politiets arbejde. Med dette forslag rejser VS spørgsmålet om at gøre retningslinjerne for politiets arbejde offentligt tilgængelige.

I venstre mener vi, at der må være en naturlig grænse for, hvor langt man bør, kan og skal gå med hensyn til enkelthederne. Man må huske på, som vi tidligere har understreget, at det er justitsministeren, der er politisk ansvarlig for, hvad der foregår inden for hans område, dvs. også på politiets område, og dette ansvar bør vi i folkettinget fastholde. Hvis lovgiverne ustandselig skal blande sig i detaljer inden for den ene eller den anden administrative gren – og det er der faktisk mange tendenser til i øjeblikket – er der en risiko for, at enten får vi sondringen mellem den udøvende magt og den lovgivende magt til at forsvinde, eller også udvisker vi den. Det drejer sig om grundlovens § 3, og det er venstres opfattelse, at dette er et centralt og afgørende element i hele vores demokratiske system.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil begynde med, som jeg også gjorde det den 21. oktober i år, da vi havde den første buket af VS-forslagene til drøftelse, at anerkende det betydelige og grundige arbejde, der er gjort ved udarbejdelsen af forslagene.

Dernæst vil jeg sige, at selv om ordføreren for forslagsstillerne, hr. Wilhelm, siden første buket af VS' lovforslag var til behandling her i tinget, har udtalt, at VS-borgmesteren i København, Villo Sigurdsson, med sin optræden på Nørrebro har begået en politisk bommert, har VS ikke taget afstand fra tildragelserne på Nørrebro, som Villo Sigurdsson optrappede, og som er bakket op fra VS' side. Derfor hverken kan eller vil vi deltage i behandlingen af VS' forslag nr. L 32-35, men vil henvise til, hvad jeg udtalte ved den første bukets behandling den 21. oktober – Folketingstidende sp. 927-928.

Om B 12, forslag om offentlighed omkring retningslinjerne for politiets arbejde, vil jeg

[Hagen Hagensen]

blot sige, at det konservative folkeparti ikke kan tilslutte sig forslaget, som det er fremsat.

Og så vil jeg slutte med at sige, at det konservative folkeparti og jeg fortsat vil være med til at drøfte retssikkerheden og borgernes rettigheder i vort samfund, men ikke på dobbeltbundede VS-præmisser.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Efter anmodning og aftale er det hr. Bernhard Baunsgaard nu.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige om disse forslag, som jeg sagde om den tidligere buket fra VS, at de berører meget væsentlige områder, også områder, hvor jeg er enig med forslagsstillerne i, at der bør ske noget. Men som jeg måtte sige ved den første buket: jeg er som hovedregel ikke enig overhovedet i nogen af formuleringerne.

Må jeg sige om det første, om identifikation af myndighedsudøvende polititjenestemænd, at jeg mener, det er nødvendigt, at der sker en klargøring nu. Vi har haft tilfælde, hvor der har været diskussion om, hvorvidt man har legitimeret sig fra politiets side, og tilfælde, hvor det ikke er sket. Og det må fastslås, at borgerne skal vide, om det er bøller, der er på færde, eller det er polititjenestemænd, der på vores alle sammens vegne optræder for at opretholde ro og orden. Jeg er derfor tilhænger af, at der sker en opstramning på området, men finder, ligesom det er sagt fra andre sider, at formuleringen ikke er så heldig, at jeg umiddelbart kan gå ind for den.

Derefter kommer vi til spørgsmålet om at fotografere politiet. Jeg tror heller ikke, at dette forslag er heldigt formuleret, men jeg må sige, at den udvikling, der har været i gang, hvorefter det ligefrem skal være en forbrydelse at fotografere politiet, medens politiet rask væk skal have lov til at fotografere os, i hvert fald altid, når man kan bruge det påskud, at der er fare for, at f. eks. en demonstration vil begå noget ulovligt, er ganske utilfredsstillende, og jeg vil gerne se på, om vi kan nå til et eller andet med hensyn til en klargøring af, hvornår politiet kan fotografere.

Med hensyn til L 34, forslaget om, at man skal have ret til at aflytte politiets radio, er mit svar nej.

Så kommer vil til L 35, og det er forslaget om lokalnævnene. Det radikale venstre var det eneste parti, der stemte direkte imod den nye ordning for lokalnævnene, som kom her i foråret, og det var, fordi vi anså den for aldeles utilstrækkelig. Der var ingen andre partier, der gjorde det, og jeg kan naturligvis i fortsættelse heraf sige, at jeg er svært interesseret i, at dette forslag fremmes. Så vidt jeg kan skønne, er det bygget netop på det, som jeg foreslog: Dansk Retspolitisk Forenings forslag. Jeg synes, vi er nødt til at få en nyordning. Det er utilfredsstillende og ganske middelalderligt, at en stand har ret til at dømme sig selv. Det er noget, man brugte i middelalderen, og det hører ikke hjemme i dag, hverken når det gælder politiet eller advokater. Jeg tror ikke, jeg kan sige det klare. Jeg formoder heller ikke, at det er nødvendigt at sige det klarere, men på dette område er, så vidt jeg kan se, formuleringen rigtig udmærket.

Endelig kommer jeg så til spørgsmålet om offentlighed omkring retningslinjerne for politiets arbejde, og her forstod jeg, at ministeren havde et arbejde i gang for at finde frem til, hvilke af de regler, der gælder for politiets arbejde, der må være offentligt tilgængelige. Jeg kan kun sige, at det forekommer mig egentlig selvfølgelig, at vi som borgere får at vide, hvad politiet har ret til, og hvilke fremgangsmåder de skal følge.

Det er altså den indstilling, jeg kan give udtryk for fra den radikale gruppes side, og jeg håber meget, at der kommer noget ud af dette arbejde. Der er ingen grund til, at vi i misforstået iver efter at støtte politiet kommer til at håndhæve regler, der gør samarbejdet med borgerne vanskeligere, og jeg må sige, at der er en udvikling i gang, der gør det vanskeligt efter min opfattelse. Jeg taler her i al almindelighed om forslagene, ikke specielt om et enkelt af dem.

Og så vil jeg gerne sige tak, fordi jeg fik lov til at komme til nu.

Knud Lind (FP):

Indledningsvis vil jeg gerne komme med nogle politiske betragtninger over baggrun-

[Knud Lind]

den for og meningen med de af VS fremsatte lovforslag.

VS er et lille parti, som ikke via de normale demokratiske veje og spilleregler har formået at skaffe sig den indflydelse på det politiske liv i Danmark, som man så inderligt tørstet efter. VS har ganske enkelt ikke formået at få hverken folket eller den såkaldte arbejderklasse i tale, og i erkendelse af sin uformåenhed har VS ændret taktik i håb om at skaffe sig indflydelse ved hjælp af gadens parlament.

Vi bliver igen i dag præsenteret for en socialistisk buket af anarkistiske og samfundsomstyrtende »kaoistiske« forslag, hvis eneste formål er at bekæmpe et af demokratiets sande bolværker, nemlig politiet, således at der er frit spil for demonstranter og aktivister af enhver afskygning, og dermed er vejen åben for, at vort gode demokrati kan styrtes. Vi ønsker ikke at støtte revolutionære studenterhybelfantasier fra kystbanesocialister, boende i lækre bondehuse med stokroser.

I L 32 forsøger VS at blande sig i politiets uniformering, og man bør særligt lægge mærke til den foreslåede § 113 b, stk. 3, hvori der står:

»Når en polititjenestemand i tjenstligt øjemed befinder sig i en offentlig forsamling såvel inden- som udendørs, skal han på opfordring forevise politiskilt og opgive charge, navn og tjenestested.«

Stk. 3 går ganske enkelt ud på at sikre VS' stormtropper mod retsforfølgning og opklaring af deres voldelige adfærd. Vi skønner, at det er rimeligt, at politifolk optræder helt anonymt i den slags forsamlinger for at sikre sig information om eventuelle planer om strafbare handlinger og eventuelt sikre sig gerningsmænd, der under demonstrationer foretager voldelige, strafbare handlinger. Det er derfor klart, at de pågældende politifolk ikke skal røbe sig ved at forevise politiskilt i en situation, hvor de blot foretager en passiv observation, eller i situationer, hvor muligheden for en anholdelse ville være forspildt på grund af legitimation. Vi henholder os til retsplejelovens § 108, som justitsministeren tidligere har citeret.

I den foreslåede § 113 a, stk. 2, ser man tydeligt, at VS, ud over den almindelige politiske mistillid, ikke har sat sig ret meget ind i politiets arbejde, idet man forlanger uniformering undtagen ved varetagelsen af rent

administrative opgaver. Jeg behøver blot at nævne et par enkelte eksempler, hvor en uniformering i henhold til stk. 2 ville være temmelig uheldig og direkte til skade for f. eks. de pårørende, nemlig i tilfælde af en tvangsindlæggelse. Eller hvorledes mener man at politiets efterretningstjeneste ville kunne udføre sit nyttige arbejde for at sikre et frit Danmark, hvis de alle sammen skulle rende rundt i uniform? Hvis dette forslag blev vedtaget, ville der lyde en grum latter bag Kremles tykke mure.

Også inden for narkobekæmpelsen, i uropatruljen m.v. er det meget vigtigt, at politiet arbejder i civil. Derfor også et nej til dette lovforslag.

For så vidt angår L 33 vil jeg fastslå, at fremskridtspartiet går ind for fuld offentlighed, i det omfang det er muligt. Vi har intet imod fotografering af politifolk i tjeneste, ligesom vi heller ikke har noget imod, at politifolk fotograferer demonstranter eller andre på et frit og offentligt tilgængeligt sted. Vi må dog sige nej til forslaget på grund af det samfundsomstyrtende øjemed, som forslaget er fremsat i. Vi mener, at der er for stor mulighed for misbrug.

Vi har intet imod, at man fotograferer politifolk i tjenesten, hvis der ikke var en mulighed for ved hjælp af fototeknik at give offentligheden et falsk billede af de faktiske begivenheder, f. eks. hvis en demonstrant under en demonstration først er voldelig over for en politimand, der derefter trækker staven for at forsvare sig. Hvis man nu kun fotograferer den sidste del af en sådan episode, ville politimanden fremstå som den voldelige. Den slags fotos virker undergravende for den almindelige tillid til politiet, men jeg går ud fra, at det også er meningen med VS' forslag.

I øvrigt er det vores opfattelse, at når politiet på lovlig vis har anmodet folk om at passere gaden eller en bestemt strækning eller bygning, er det pågældende sted på det tidspunkt ikke længere at betragte som et frit tilgængeligt sted. Derfor går vi imod lovforslaget.

Med lovforslag nr. L 34 skulle man tro, at VS blot var gjort til håndlangere for forslagets virkelige bagmænd, der kunne være pressen eller KGB. Det sidste er nok det mest sandsynlige, idet pressen i forvejen aflytter politiets radio.

[Knud Lind]

Forslagets gennemførelse ville betyde ret store udgifter på justitsministeriets konto til nyt radiomateriel til politiet. Man kan i dag få avanceret radiomateriel, der gør, at meldingen fra køretøjet, patruljevognen, til hovedstationen bliver kørt igennem en maskine og hakket i stykker, så den ved en eventuel afflytning kun fremstår som en slags Anders And-snak. I en speciel modtager bliver radiobølgen så sat sammen igen. Vi mener ikke, at pressen for nærværende ikke har den fornødne mulighed for at kontrollere politiets meldinger, men det bør fortsat være strafbart at gøre brug af disse. Vi ved også, at hver eneste samtale, f. eks. i København, bliver optaget på hovedstationen i København og kan bruges ved senere retssager. Der er altså god mulighed for at kontrollere politiet.

Vi siger også nej til L 35, idet vi for ganske nylig har foretaget ændringer i sammensætningen af lokalnævnene og bør afvente resultaterne af disse ændringer, hvor man har sat en beneficeret advokat ind i lokalnævnet. Vi mener, at man først bør se, hvordan det går med denne nye ordning.

Vi siger også nej til B 12, idet vi betragter rigspolitichefens kundgørelse som et helt internt arbejdsmateriale, som ikke er omfattet af loven om offentlighed i forvaltningen, men også sikkerhedsmæssige grunde – Danmarks forhold til eventuelt fjendtlige stater – må begrunde et afslag. Det vil være uheldigt, hvis kundgørelsen i hele sit omfang blev tilgængelig. Vi ønsker et stærkt og handlekraftigt politi. Derfor siger vi nej til disse bevidste politiindskrænkninger.

Det er i øvrigt svært at tage en forslagsstiller alvorligt, som samtykker i en partifælles opfordring til vold og hærværk. Sjældent har folketinget set magen til hykleri som det, disse lovforslag er udtryk for.

Ebba Strange (SF):

Politiets opgave er altid at forsvare den eksisterende samfundsorden. Den orden, der eksisterer i Danmark og i de andre vesteuropæiske samfund, er noget truet for tiden. Det er den først og fremmest på grund af den økonomiske krise, som snart har været i mange år, og som rammer socialt skævt. Den rammer store dele af befolkningen, ikke kun i Danmark, men også i andre vesteuropæiske lande. Det er en krise, som politiet naturlig-

vis ikke kan løse, og det er heller ikke dets opgave at løse den. Det er en krise, der skal løses helt andre steder end i politiets regie. Alligevel bliver politiet sat til at løse en lang række opgaver, som i virkeligheden har deres udspring i den kritiske situation. Lad os bare tage det, der er sket i de sidste par uger med de unges søgen efter et sted at være i København. Det betragter jeg som udtryk for en desperat ungdoms søgen efter en mening med sin tilværelse og et sted at være.

Jeg siger disse ting, fordi jeg tidligere, bl. a. da vi behandlede den første del af VS' buket, sagde noget om, at vi skulle have en øget demokratisk kontrol med politiet. Det mener jeg stadig væk vi skal, men jeg vil godt have sagt disse ting, fordi bl. a. det, jeg siger, nogle gange af politiet opfattes som personlige angreb på de enkelte polititjenestemænd, og det er selvfølgelig ikke meningen. Meningen med det, jeg sagde sidst, og også noget af det, jeg vil sige i dag, er at prøve at sætte politiets funktion ind i en større samfundsmæssig sammenhæng og stille os selv det spørgsmål: hvad er det egentlig, vi skal bruge politiet til? Og har politiet rimelige arbejdsvilkår? Det synes jeg altså ikke det har, når det skal bruges til at løse sociale opgaver i en storby. Jeg synes, det var helt andre, der skulle løse de sociale opgaver.

Men det betyder jo ikke, at vi ikke skal kontrollere; tværtimod bliver kontrollen ekstra nødvendig, når vi i forsøg på at løse krisen får en adfærd fra politiets side, som er uacceptabel.

Jeg har også spekuleret over – og det vil jeg godt benytte lejligheden til at sige, inden jeg går over til de enkelte forslag – om det måske er noget med uddannelsen af politiet, vi skal interessere os lidt for. Vi ved jo alle sammen, at der er sket en temmelig stor udskiftning i politistyrken i de senere år. Der er afgået en lang række ældre polititjenestemænd, og der er kommet mange unge i stedet. Jeg ved ikke så meget om politiets uddannelse, men jeg vil godt stille justitsministeren det spørgsmål, om han selv mener, at den er tilstrækkelig god, når det drejer sig om fra politiets side at forstå samfundsforshold og menneskelige reaktioner, forstå, hvorfor mennesker reagerer, som de gør i de forskellige situationer.

Jeg har tænkt meget på den ældre herre på Frederiksberg. Nu skal vi ikke blive ved med

[Ebba Strange]

at trække ham frem, men jeg kan godt forstå, han blev bange, for vi bliver jo fyldt med beskrivelser i aviserne om, hvor risikabelt det er at være alene og være gammel osv., og så står der pludselig sådan to unge, stærke mænd i døren. Jeg tror da også, jeg ville blive bange; jeg ved det ikke, men det kunne da i hvert fald godt være, at jeg ville blive det, hvis de stod dér og ville mig et eller andet. Derfor vill jeg godt stille spørgsmålet bl. a. om uddannelserne, og derfor ville jeg godt have sagt de andre ting.

Jeg vil også godt sige det, fordi jeg ikke kan give VS den samme uforbeholdne tilslutning til de forslag, der foreligger her, som jeg kunne sidste gang, og jeg skal sige noget om dem hver især nu og dermed begrunde, hvorfor jeg ikke kan.

Det første er L 32, og det drejer sig om identifikation af politimænd. Det tror jeg godt vi kan bakke helhertet op. Sådan som jeg læser det, kan jeg ikke se nogle problemer i det i hvert fald. Jeg er helt enig i det grundlæggende i forslaget, at en af forudsætningerne for, at der kan skabes bedre arbejdsvilkår for politiet og bedre beskyttelse i befolkningen mod politiet, er, at vi kan se, når det er en politimand, vi har med at gøre, og det må vi kunne se, enten fordi han er i uniform, eller fordi han på anden måde legitimerer sig.

Og sådan som jeg læser VS' forslag, står der i § 113 a, stk. 2, at når en politimand foretager efterforskninger og forfølgning af konkrete strafbare handlinger, kan han optræde i civil. Man giver altså nogle undtagelser.

Det eneste, vi var lidt i tvivl om i SFs folketingsgruppe, da vi diskuterede dette, var, om det, når politiet kommer i fagedforretninger eller de skal sikre sig folk til fremstilling, altid er så rart, at de kommer i uniform. Til det siger jeg: o.k., lad os så vænne os til, at sådan er vilkårene nu altså for nogle af os, at der kan komme en polititjenestemand. Han kan jo komme i et helt legalt og rimeligt ærinde, og gør det så noget, at han er i uniform? Vi kan altså støtte forslaget, som det foreligger, men selvfølgelig kan vi diskutere det videre i retsudvalget.

Derimod er vi meget lidt glade for lovfor-slag nr. L 33, i hvert fald som det nu er formuleret. Vi er helt enige i sagen om Socialistisk Dagblads fotograf, og vi er selvfølgelig

tilfredse med især byrettens afgørelse, så vi kan godt forstå, at VS har taget dette op, men jeg synes ikke, det er heldigt. Der står jo faktisk, at man kan fotografere offentlige personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, og offentlige personer er jo mange ting. Det er ikke kun politimænd. Det er os alle sammen. Jeg er jo også en offentlig person, ikke? Og har vi ikke, alle os, der er offentlige personer, også ind imellem ret til at være til nogle møder eller i nogle situationer, hvor vi ikke kan fotograferes, fordi stedet ikke er frit tilgængeligt? Det mener jeg. Sådan som bestemmelsen er udformet, kan vi ikke støtte den, men jeg vil godt have lidt mere at vide om, hvad der egentlig er VS' tanke med den, når vi kommer til udvalgsbehandlingen.

På samme måde kan vi heller ikke umiddelbart støtte forslaget om, at man skal kunne aflytte politiets radio. Vi mener faktisk, at der foregår en række ting, hvor vi synes det er meget rart, at det er politiet og ikke Ekstra Bladet, der kommer først. Jeg ved godt nok slet ikke, om man sikrer det med de regler, der er i dag, for der er jo blevet sagt heroppefra, at pressen aflytter politiets radio i forvejen, og det er da også muligt. Det skriver VS også i sine bemærkninger. Men stadig væk mener jeg altså, at der må være situationer, hvor politiet kommer før pressen.

Så er vi kommet til forslaget om en ændring af politiklagenævnene, og det kan vi selvfølgelig helt bakke op. Vi aftrykte Dansk Retspolitisk Forenings forslag til nye politiklagenævn som bilag til betænkningen, da vi i foråret behandlede forslaget om lokalnævnene, og når vi ikke stillede det som ændringsforslag, var det, fordi vi nødig ville have det stemt ned her i salen, men ønskede seriøst at arbejde videre med det. Når vi valgte den fremgangsmåde, var det, fordi vi havde en opfattelse af, at der i brede dele af socialdemokratiet var en forståelse for, at vi måtte videre dertil, hvor der ikke sad politifolk og behandlede klager over sig selv.

Jeg synes ikke, jeg i særlig grad har fået bekræftet i dag, at tilstanden er sådan i socialdemokratiet, og det er jeg ked af, for jeg tror ligesom hr. Bernhard Baunsgaard, at det er vigtigt, at vi hurtigt kommer det skridt videre. Vi kan uden videre tilslutte os VS' forslag, som det foreligger, og vi vil gøre, hvad vi kan for at få skabt en forbedring af

[Ebba Strange]

de eksisterende forhold. Vi behøver ikke at afvente, at den ændring, der allerede er sket, beviser, hvad den duer til, for vi tror ikke, det bliver til noget, der er noget værd, før politiet er helt ude.

Med hensyn til B 12, som handler om offentlighed omkring retningslinjerne for politiets arbejde, er vi også helt enige med VS. Vi vil støtte offentlighed i forvaltningen, i administrationen, uanset hvad det er for en forvaltning eller administration, så vidt vi overhovedet kan få lejlighed til det, og det har generet os, ligesom det har generet mange andre, at man ikke kan få kendskab til retningslinjerne for politiets arbejde, når man er nået til et vist punkt.

Birgith Mogensen (CD):

Lovforslagene nr. L 32-L 35 omhandler kontrol med politiet.

Vedrørende lovforslag nr. L 32 om identifikation af myndighedsudøvende polititjenestemænd er CD enig i, at polititjenestemænds uniform klart må adskille sig fra de uniformer, som det er tilladt andre tjenestemænd eller civile at benytte.

Det er min opfattelse, at dette krav allerede er tilgodeset med den uniform, vi alle kender. VS' forslag tager i øvrigt sigte på at hindre politiet i i civil påklædning at foretage patruljering samt udførelse af andre overvågningsopgaver. En sådan indskrænkning af politiets mulighed for at sikre ro og orden vil CD under ingen omstændigheder medvirke til.

Angående lovforslag nr. L 33 om ændring af borgerlig straffelovs bestemmelser om »privatlivets fred« er det for mig tydeligt, at formålet med dette forslag om en præcisering af begrebet »privatlivets fred« alene har til formål at vanskeliggøre politiets virksomhed. Allerede af den grund må CD afvise forslaget.

Lovforslag nr. L 34 angående radiokommunikation må CD på det bestemteste imødegå. Der er jo klare eksempler på, at den lette adgang til aflytning misbruges. CD vil derfor, såfremt loven skal ændres, foretrække, at det pålægges politiet at benytte teknisk udstyr og frekvenser, som ikke eller i hvert fald kun vanskeligt lader sig aflytte.

Der er i denne sag et kvalificeret hensyn at tage til de medborgere, hvis private for-

hold af forskellige, måske endog tilfældige, grunde omtales i politiradioen.

Lovforslag nr. L 35 om behandling af klager over politiet er vist nærmest et forslag til klageordning, der er udarbejdet af Dansk Retspolitisk Forening. Al den stund folketinget i foråret ændrede reglerne vedrørende klage over politiet og i den forbindelse havde en grundig behandling af spørgsmålet om lokalnævnene, finder jeg det ikke rimeligt, at vi allerede så kort tid efter skal tage stilling til et lovforslag, der ændrer på en retstilstand, vi dårlig nok kender virkningen af, fordi den har fungeret i så kort en periode.

B 12 om at offentliggøre retningslinjerne for politiets arbejde kan man nok have nogen sympati for, fordi hemmelighedskræmmeri som hovedregel betyder mistænksomhed. På den anden side må man erkende, at det i visse situationer vil være overordentlig vanskeligt for politiet, hvis den eller de personer, man ønsker at få fat i, allerede kender politiets næste træk, og af den grund bør i alt fald visse områder af rigspolitiets kundgørelsessamling ikke være offentligt tilgængelige.

Justitsministeren har sagt, at rigspolitiets overvejer, på hvilken måde han kan gøre kundgørelsessamlingen offentligt tilgængelig i højere grad, end den allerede er i dag. Jeg går ud fra, at det kun drejer sig om dele af kundgørelsessamlingen.

Sammenfattende vil jeg meddele, at vi ikke kan gå ind for nogen af de af VS fremsatte forslag.

Else Brønserud (KrF):

Venstresocialisterne har nu fremsat i alt 18 forslag om ændringer, hovedsagelig til den bestående retsplejelov og for en stor del omhandler politiets arbejde. Nu kender vi jo efterhånden VS' forhold til politi og retsvæsen, så det er ganske klart, at forslagene ikke er fremsat af kærlighed til disse to institutioner.

Det hedder bl. a. i fremsættelsen vedrørende de 18 forslag, at de på afgrænsede områder skal modvirke den underminering af retssikkerheden og de demokratiske rettigheder, som har fundet sted i de seneste år, bemærkninger, man kan undre sig over, når man ved, hvilke kræfter det er, der i de seneste år har stået bag den underminering af vort demokratiske samfund, af vort retssamfund,

[Else Brønserud]

der vitterlig har fundet sted. Men man undres ikke længe, for ved gennemlæsning af forslagene ser man, at de bl. a. går ud på at vanskeliggøre politiets arbejde med opklaringen af forbrydelser, hvad jo også klart erkendes i bemærkningerne.

Kristeligt folkeparti har ikke spor imod, at disse forslag bringes til undersøgelse og debat i retsudvalget, men med den indstilling, VS har til vort samfund, den læggen retsvæsen, politi og anden myndighed for had og de direkte opfordringer til lovløshed, som vi i de seneste år har set eksempler på, forventer vi bestemt ikke noget positivt resultat heraf.

Angående L 31. Kristeligt folkeparti mener ikke, at de foreslåede ændringer er nødvendige. Når forslagsstillerne i bemærkningerne anfører, at en statistik over 40 år, der viser, at af i alt 90 sager skete kun 24 stadfæstelser, mens der var 32 frifindelser og 13 strafændringer, skulle understrege nødvendigheden af de foreslåede ændringer, kan man vel med samme ret anføre, at disse antal netop viser, at kriteriet er tilstrækkelig fast, så kun de sager genoptages, som kan forventes ændret, og hvoraf de 24 altså alligevel blev stadfæstet.

Angående L 32. Dette forslag, som de øvrige af VS fremsatte, der vedrører politiets tjeneste, bærer præg af ukendskab til dette arbejdsområde, hvad man vel i øvrigt ikke kan fortænke VS i. Men dette blot anført, fordi VS ofte skoser andre, som ikke har den fulde indsigt i andres forslags substans. Der tales her om uniformeret og civilt politi, og det kan da anføres, at ordenspolitiet som hovedregel bærer uniform, mens civil- og kriminalpolitiet altid er civilt klædt. Da det oftest er sidstnævnte kategori, der foretager efterforskning, foregår denne altså af civilklædte politifolk. I uniform ville efterforskningsarbejdet være umuligt at udføre.

Politimanden har ingen pligt til at legitimere sig over for hvem som helst, der måtte forlange det, men kun over for den eller de personer, som forretningen skal udføres hos, og den foreslåede § 113 b, stk. 3, er derfor aldeles urimelig.

Angående L 33 om »privatlivets fred«. Heller ikke her mener kristeligt folkeparti at en ændring af loven er nødvendig. Eksempel med politibetjent Bjerre Andersen viser

dette, idet det jo er ordet »uberettiget«, der er afgørende for handlingen.

Og angående L 34, pressens og borgernes adgang til at aflytte politiets radio. Forslaget har i dag reelt ingen betydning, fordi alle, der ønsker det, kan stille ind på politiradiosens bølgeområde og aflytte korrespondancen. Men man kunne jo forestille sig, at dette forhold senere ændres, så det blev sværere og krævede et mere avanceret udstyr at aflytte politiets radio. Det er beskæmmende, at en meddelelse til en eller flere politifolk, som helst ikke skal høres af uvedkommende, i dag må foregå over telefonnettet. Forslaget er som ofte før kun tænkt som et middel til at lægge politiets arbejde hindringer i vejen.

Og angående L 35, behandling af klager over politiet. Som bekendt blev retsplejelovens bestemmelser om lokalnævn ændret i sidste folketingssamling, og det er kristeligt folkepartis opfattelse, at klager over politifolks tjenstlige udførelse herefter behandles på en måde, der ikke berettiget kan give anledning til kritik. Vi mener derfor, at de her foreslåede ændringer er overflødige.

Og angående B 12. I vort demokratiske samfund har vi en udstrakt offentlighed i f. eks. kommuners og amters forvaltning, men her er dog visse undtagelser. Hvad angår vort forsvar, kan der heller ikke være fuld offentlighed herom, og det samme gælder politiet og dets arbejde, uden at der er tale om hemmelighedskræmmeri eller noget gedulgt. Dette er åbenbart også klart for forslagsstillerne, som jo opdeler rigspolitichefens kundgørelser i to grupper: gruppen, hvor retningslinjerne er ganske urimelige, som langt den største, og en mindre gruppe, hvor offentliggørelse menes at kunne give anledning til politisk uro.

Da forslagsstillerne gennem nogen tid har haft adgang til disse hemmelige kundgørelser, som åbenbart alligevel ikke er så hemmelige, kunne VS måske under udvalgsbehandlingen oplyse os andre om deres iagttagelser, så vi alle kan få det samme bedømmelsesgrundlag for en stillingtagen til forslaget.

Lis Starcke (DR):

Retsforbundet vil gerne være med til at styrke retssikkerheden, men det gøres ikke ved at svække politiets effektivitet, ligesom det heller ikke gøres ved at forfalde til at

[Lis Starcke]

mistænkeliggøre politiet. Det synes jeg der er nogle venstreorienterede politikere som er tilbøjelige til, og det vil retsforbundet ikke være med til – tværtimod.

Jeg har under drøftelserne af VS' første 7 forslag netop talt for en bedre uddannelse af politistyrken og anvendelse af mere modent mandskab. Jeg mener også, at spareforanstaltningerne ikke må betyde, at man underbemand, sådan at politiet ikke er i stand til at klare deres – og det må vi jo indrømme – stadig voksende alvorlige opgaver.

VS har også her udført et stort arbejde, og jeg synes, at de peger på ting, som det er værdifuldt for os at drøfte både her i folketinget og måske især i retsudvalget, men der er også ting, som jeg mener justitsministeriet fortløbende må arbejde med, hvilket justitsministeren også erklærede at man gør og fortsat er parat til.

Jeg mener altså, at VS' forslag har deres største berettigelse ved at kunne inspirere til, at vi bliver endnu mere omhyggelige med, at sørge for, at vores retsplejelov er, som den skal være, og svarer til de nuværende forhold.

Hvis jeg skal gå over til de forskellige forslag, så har vi jo under de foregående forslag talt om politiet i uniform eller ej, og jeg mener, at generelt bør politiet være i uniform. Men jeg mener også, at der kan være tilfælde, bl. a. under narkoefterforskninger, hvor det kan være nødvendigt, at det ikke er det.

Dengang talte vi også om provocateurs, og det er retsforbundet modstander af at man anvender.

Angående L 33 vil vi gerne beskytte privatlivets fred, men vi kan ikke gå ind for den form, som L 33 har, idet vi synes, at det vender sig imod privatlivets fred for offentlige myndighedspersoner.

Angående lovforslag nr. L 34 kan vi ikke tilslutte os, at man frit skal kunne aflytte politiradioen. Vi vil gerne drøfte forholdene, men vi kan se, at der kan være en fare i det, sådan som dette lovforslag er udformet.

Angående L 35 er vi egentlig positivt indstillet over for det. Vi stemte for det lovforslag, hvorefter man ændrede lokalnævnenes sammensætning, sådan at der blev knyttet en advokat til nævnene, men stadig væk er det politiet, som skal bedømme en klage over politiet, og det mener vi er uheldigt. Derfor vil vi se positivt på L 35 og se, om vi ikke

kan nå frem til noget, der er endnu bedre end det lovforslag, vi vedtog.

Angående beslutningsforslag nr. B 12 så er vi tilfredse med det, justitsministeren sagde om, at rigspolitichefen overvejer at gøre flere områder offentligt tilgængelige. Vi mener ikke, at alt kan være tilgængeligt; det er nødvendigt, at der er visse ting, som holdes væk fra offentligheden, men vi ønsker så stor en offentlig åbenhed som overhovedet muligt. Det kan være rigtig nok, at man skal være i stand til at kontrollere politiet, men vi vil ikke være med til at mistænkeliggøre politiet. Det er det, der skal hjælpe borgerne, så vi skal ikke betragte det som vor fjende; det er der ingen grund til.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne først takke de mange ordførere, der har udtrykt både interesse for de emner, vi tager op her, og også en vis anerkendelse, og de færre ordførere, der ligefrem har udtrykt tilslutning i et eller andet omfang.

Det har været nævnt, især af hr. Knud Lind, men det lå ligesom underforstået hos flere andre ordførere, at denne buket og den, vi debatterede for en 14 dages tid siden, er udtryk for mistillid til politiet. Det er klart udtryk for mistillid til de dele af politiet, som er hr. Knud Linds åndsføeller, det skal jeg ikke lægge spor skjul på, men det er forenklet at tale om politiet som én veldefineret størrelse, og det, jeg mener foregår i disse år, er, at man lader de mere besindige, de mere fornuftige kræfter i politikorpset i stikken med sin følgagtighed.

Vi udrenser i dette korps efterhånden alle de rimeligt fornuftige mennesker, som har en lidt mere gammeldags opfattelse af, hvad politiets opgave og rolle i forhold til befolkningen burde være. De kan ikke være tjent med at være der. De føler selvfølgelig meget hårdt på deres krop den almindelige kritik fra offentligheden, og så står man dér og skal vælge imellem, om man skal stikke piben ind og lade være med at kritisere, hvad der foregår, for at det ikke bliver utåleligt for anstændige mennesker at være medlem af det danske politikorps, eller man skal oprettholde kritikken. Jeg tror ikke, der er nogen genvej dér. Vi må blive ved med at have søgelys på, hvad der foregår, men jeg mener

[Wilhelm]

bestemt, at man kan konstatere, at det er blevet ubehageligt at være medlem af det danske politikorps på grund af den måde, tingene har udviklet sig på på grund af det stigende modsætningsforhold, der er mellem politiet og befolkningen.

Dette er altså ikke generelt et udtryk for mistillid til politiet, men det er et udtryk for, at vi tager parti for den ende af politiet, som er ladet i stikken.

Der er partier her, der har sagt, at nok er spørgsmålene vigtige, og nok er det nødvendigt at gøre noget ved flere af de punkter, vi har behandlet i forslagene, men de vil under ingen omstændigheder gøre det, når det er VS, der kommer med forslagene. Det skal de da have lov til; så synes jeg bare, at vi skal efterlyse, at de selv kommer med nogle forslag på disse områder. Hvis det ikke bare er noget, man bekvemt dækker sig bag ved, at man ikke agter seriøst at diskutere eller behandle nogle forslag, som VS kommer med, så er det o.k., vi er ikke så fintfølede. Vi behandler seriøst forslag, der kommer fra skattesvindlere og spritbilister og andre medlemmer af dette ting, og har ingen fine fornemmelser i den anledning. Vi tager substansen i forslagene og forholder os til den. Men så kom med jeres egne forslag på disse områder, dem skal vi meget gerne gå ind i en debat om.

De forslag, der er på i dag, har i meget stor udstrækning, ligesom dem, der var på for et par uger siden, ikke ret meget andet sigte end at vende tilbage til en tilstand, vi havde tidligere. Hvis vi ser på L 32 om krav til identifikation, altså uniformskrav og den slags ting, så havde man jo det også tidligere. Det er temmelig nyt, at man er begyndt at lave et socialt overvågningspoliti, der farer rundt civilt, uden at det har efterforskningsopgaver i forbindelse med formodede, konkret begåede forbrydelser. Det er noget forholdsvis nyt. Det er faktisk præcis fra 1965, da man oprettede den første uropatrolje, så det er et krav om tilbagevenden til de forhold, hvor befolkningen normalt vidste, at de havde med politifolk at gøre, fordi de var uniformerede.

Det er også en tilbagevenden i L 33, for mig bekendt er alle problemer omkring fotografering af politiet kun forekommet i de seneste 6-8 år. Jeg kender ikke til, at det har været der før. Men denne følsomhed over

for, at der kan fremlægges fotografisk dokumentation for, hvad politiet egentlig foretager sig, er så forholdsvis ny, at man kan sige, behovet for at præcisere »privatlivets fred«-begrebet i virkeligheden stammer fra denne overfølsomhed, som først har givet udslag i de seneste år. I den forstand er det en tilbagevenden.

Det gælder ikke, indrømmet, lovforslag nr. L 34, som jeg kommer tilbage til, men det gælder i meget høj grad lovforslag nr. L 35 om klageadgangen, behandlingen af klager over politiet. Det er jo så nyt som fra 1973, at politiet ikke bare skal være med til at behandle, men, hvad jeg tror er endnu mere farligt, også undersøge klagerne over politiet, og det er, som vi redegør for i bilagene, noget, som man ved betænkningen fra straffelovrådet i 1971 enstemmigt, inklusive politiets repræsentanter, vendte sig imod.

I hvor høj grad retningslinjerne for politiets arbejde i detaljer har været offentligt tilgængelige tidligere, skal jeg ikke kunne sige, men bedømt efter kundgørelsessamlingen er det noget, der er svulmet gevaldigt op med disse halvhemmelige kundgørelser i den seneste halve snes år.

Justitsministeren, som afviste alle forslagene, selv om han også syntes, der var grund til at gøre noget ved de forskellige punkter, mente om lovforslag nr. L 32, at vi havde glemt, at det ofte kunne være mest hensigtsmæssigt – eller hensynsfuldt – at politiet optrådte ikke-uniformeret, når de dukkede op hos folk. Ja men, hr. justitsminister, magen til – undskyld, jeg siger det – vås synes jeg da heldigvis man skal lede længe efter. Det er jo ikke mere end et par dage siden vi sad i retsudvalget, hvor jeg tror vi blev enige om, at det var justitsministeren, der havde glemt det dér, da han ubetænksomt for ud efter Frederiksberg ...

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Ikke referere fra udvalget!

Wilhelm (VS):

Så må jeg sige, at vi har i hvert fald ikke glemt det. Jeg har lov at gentage, hvad jeg selv har sagt i udvalget. Vi finder ikke, det er rigtigt, at politiet ved enhver anholdelse skal møde uniformeret. Vi har gjort justitsministeren opmærksom på, at vi finder, det er ube-

[Wilhjelm]

tænksomt, at politiet, også når de kommer for at anholde en i en privat lejlighed, skal vise alle naboerne, at her er det politiet, der kommer. Der er legitimationsproblemer, men vi finder ikke, det var rigtigt, at de mødte op på den måde uniformeret, og vi gør udtrykkeligt opmærksom på – dette også til ære for hr. Knud Lind, der ikke har læst bemærkningerne – at i forbindelse med tvangsendlæggelser finder vi, at det er et overordentlig ømtåligt problem. Det er helt forkert, at politiet alt for ofte møder op uniformeret og giver naboer, og jeg ved ikke hvad, indtryk af, at her slæber man altså af med en eller anden kriminel. Det er forfærdeligt nok i forvejen for en person at komme ud for en tvangsendlæggelse, men at det oven i købet sker ved uniformerede betjentes medvirken, gør det bare så meget værre. Det har vi udtrykkeligt gjort opmærksom på i vores bemærkninger, så det er ikke os, der har en eller anden uigennemtænkt og firkantet holdning til, at politiet altid skal møde uniformeret; det mener jeg tværtimod at justitsministeren havde. Og jeg refererer ikke fra udvalget, jeg refererer, hvad justitsministeren sagde til TV-Avisen umiddelbart efter Frederiksbergepisoden. Det var ikke særlig gennemtænkt.

Hvorfor, siger den socialdemokratiske ordfører, hr. Erik B. Smith, skal man skrive noget, der allerede står i kundgørelserne, i selve lovteksten? Det synes vi der er grund til, fordi vi har masser af eksempler – omtalte Frederiksbergsag er bare et af dem – hvor det er erkendt, at de legitimeringskrav, der findes i kundgørelserne, ikke efterleves. Og hvordan i alverden skal borgerne kunne benytte sig af nogle legitimeringskrav, som kun findes i kundgørelser, der er hemmelige? Det er klart, at det problem ville være løst i et vist omfang, hvis vi fik offentliggjort kundgørelserne, og det stiller vi altså også forslag om, men det er i øvrigt stillet senere end L 32. Men stadig væk, hvis borgerne skal kende deres ret til at forlange, at politiet legitimerer sig, er det da en forudsætning, at de har kendskab til bestemmelsen herom, og det har de altså ikke hidtil haft med disse bestemmelser sat ind i nogle kundgørelser.

Om L 33 sagde justitsministeren, at man skulle være opmærksom på, at § 264 a var en helt selvstændig beskyttelse og derfor ikke skulle kobles sammen, som vi i høj grad har gjort, med § 264 d. Her vil jeg godt gøre op-

mærksom på, at alle de hidtidige indvendinger fra politiet mod at blive fotograferet i tjenesten har gået på frygten for at blive hængt ud offentligt med navne og billeder, og derfor er det relevant, at vi gør opmærksom på, at vi ikke rører ved § 264 d, som jo forbyder den slags.

Til dette punkt sagde hr. Bjørn Elmquist, at VS havde en særlig fortolkning af § 264 d. Jeg ved ikke, hvor hr. Bjørn Elmquist har det fra. Den fortolkning, der findes i vores bemærkninger vedrørende 264 d, er straffelovrådets fortolkning. Det er den, vi har citeret, og deri har man udtrykkelig sagt, at man har tænkt sig et meget snævert anvendelsesområde her med ordene »billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.«

Det er ikke en VS-fortolkning. Det er simpelt hen straffelovrådets egen fortolkning i den betænkning, der lå til grund, da man i sin tid lavede dette straffelovstillæg om privatlivets fred.

Når man siger, at man slet ikke finder, at der er behov for en sådan bestemmelse, og man siger, at det kan være betænkeligt osv., vil jeg sige for det første – og det er også til fru Ebba Strange – at når vi indsætter ordet »private personer«, hvad er modsætningen så? Det er selvfølgelig personer, der optræder i deres funktion i en eller anden tjeneste. Det er ikke fru Ebba Strange, der pludselig bliver en offentlig person, men det er personer, der optræder i kraft af deres tjenesteforhold, og de er ikke private personer i den sammenhæng.

Et af behovene for denne bestemmelse om, at det må være lovligt at skaffe fotografisk dokumentation for politiets optræden, viste sig, synes jeg – det nævner vi i bemærkningerne – i sagen om blokadegrebet, dette efter neurologers mening livsfarlige hagegreb, som vi jo da omsider fik afskaffet. Men hvad var forhistorien? Det var, at man benægtede, at et sådant greb blev brugt, eller at der nogen sinde var undervist i et sådant greb, og først da der forelå fotografisk dokumentation, som var fuldstændig uigendrivelig, måtte man indrømme, at dette greb var blevet brugt, hvorefter vi fik det forbudt. Det viser jo behovet for at kunne benytte sig af fotografisk dokumentation.

L 34 om politiets radio har nok været det, der var mest skepsis over for, og det synes

[Wilhelm]

jeg er meget forståeligt, men jeg mener også, at det har at gøre med, at man ikke rigtig har sat sig ind i, hvordan det faktisk forholder sig. Hr. Erik B. Smith citerede fra vore bemærkninger, men stoppede selvfølgelig lige præcis dér, hvor det bliver interessant, nemlig ved fortsættelsen, at man skal gøre sig klart, at forbuddet reelt ikke virker på den måde.

Hvorfor tror hr. Erik B. Smith, at man i rigspolitichefens kundgørelser har nogle bestemmelser om, at de forskellige personer, man har i efterforskningsregisteret, skal udstyres med det, man kalder aktualitetskoder, og at man under disse aktualitetskoder har en speciel kode for, hvem der vides sådan fast tilbagevendende at aflytte politiets radio? Ja men det er da selvfølgelig, fordi kyndige politifolk er udmærket klar over, at de mere velorganiserede forbrydere naturligvis aflytter politiets radio, ligesom alle ved, at dagspressens politiredaktioner aflytter politiets radio, og at det er forklaringen på, at de kan være på stedet. Men det må de ikke, og derfor kan de aldrig bruge det til noget som helst andet end altså at være på stedet. Men realiteten er, at det foregår. Realiteten er, at politiet har erkendt, at det foregår, og derfor har man aktualitetskoden – som jeg ikke lige husker nummeret på nu, men gerne skal finde, hvis nogen ønsker den – så man lige kan sætte et nummer på folk, som vides systematisk at aflytte politiets radio.

Vi skal da gerne hjælpe hr. Erik B. Smith ved også at stille spørgsmål om, hvor mange der findes i kriminalregisteret, hvor mange personer der egentlig er udstyret med dette kodenummer. Der skal jo ikke ret mange til, før man kan sige, at den mest velorganiserede del af den professionelle forbryderverden i Danmark faktisk af politiet vides systematisk at aflytte politiradioen.

Men stadig væk, dette er jo ikke en samlet helhed, som vi siger om: alt eller intet. Har man noget imod dette forslag, o.k., så falder det. Det forhindrer ikke, at vi lige så frejdigt diskuterer de øvrige.

Om L 35 om rettens pleje siger man, det har vi ikke noget behov for, for det tog vi jo stilling til her i forsommeren. Ja, det gjorde man med et knæfald, sådan at den nye justitsministers lille, spage forsøg på bare at få politiet frataget stemmeretten, som for øvrigt aldrig bliver brugt, i disse lokalnævn, kunne

ikke engang gå, så nu skulle man have en advokat ind som gidsel. Og jeg vil gentage, at jeg finder ikke, at det er afstemninger eller politiets tilstedeværelse i lokalnævnene i de dér sager, der er det mest betænkelige. Det er langt mere betænkeligt, at det er politiet selv, der forestår undersøgelserne af grundlaget for klagerne over politiet. Det er der ikke ændret en tøddel ved, og det, vi foreslår her, er fuldstændig i overensstemmelse med, hvad straffelovrådet enstemmigt, inklusive politiets repræsentanter, som var rigspolitichefen, en repræsentant for politimestre, repræsentanter for de to politiorganisationer og en repræsentant for politifuldmægtigene, gav udtryk for, da de skrev betænkning nr. 507, nemlig at der er principielle betænkeligheder ved, at politiet selv foretager undersøgelsen i anledning af en klage over en politimand.

»Selv om man ser bort fra forvanskning eller undertrykkelse af bevismateriale, kan selve følelsen af solidaritet med en kollega, hensynet til politiets prestige eller lignende betragtninger være en belastning for en effektiv og upartisk undersøgelse af klagesagen.«

Ja, det er simpelt hen det, vi stadig væk synes er relevant, og det er ikke ændret, heller ikke selv om man havde gennemført det, som justitsministeren i foråret først foreslog, men som han ikke engang kom igennem med.

Spørgsmålet om kundgørelserne, forslag B 12, finder jeg egentlig at alle burde kunne sige var meget rimeligt. Justitsministeren gav da også tilsagn om, at der nok var nogle af dem, man kunne tænke sig at skabe lidt mere offentlighed omkring.

Lad mig lige sige til kristeligt folkepartis ordfører, som sagde, at VS åbenbart havde haft adgang gennem længere tid til disse hemmelige kundgørelser, og at det var muligt, man kunne formå VS til at orientere andre partier, at ordføreren naturligvis er undskyldt som stedfortræder her i tinget, men for at der ikke skal være nogen misforståelser: kundgørelserne er tilgængelige for alle folketingets 179 medlemmer. Det er ganske vist sket på VS' initiativ, men vi har aldrig forsøgt at holde det hemmeligt. Vi har råbt det ud ved enhver lejlighed. Gå op og kig på dem! De står ganske vist på lukket hyld oppe i folketingets bibliotek, og dér har de stået siden april 1979, hvor VS fik presset davæ-

[Wilhelm]

rende justitsminister Nathalie Lind til at stille dem frem. Det har ofte undret mig, at der er så få af medlemmerne, der, også som forberedelse til disse retspolitiske debatter, gider kigge i disse kundgørelser. De tager meget tit fejl og tror, at det er rene VS-konstruktioner, når vi citerer fra disse kundgørelser, sådan som hr. Bjørn Elmquist gjorde det for 14-15 dage siden.

Så meget om det. Det står altså kristeligt folkeparti frit for at benytte den adgang, vi har skaffet kristeligt folkeparti, og som har bestået i 2½ år.

Om indholdet vil jeg godt sige, at vi jo har sagt i bemærkningerne, at der kan da være kundgørelser, man ikke skal offentliggøre. Lad mig bare nævne en enkelt.

Da jeg sidst brugte et par timer på kundgørelserne, hvad jeg jævnligt gør – men jeg er ikke nået igennem dem endnu – faldt jeg over en titel, som lød meget spændende i lyset af de seneste P&T-erfaringer. Den hed »Kundgørelse nr.« dit og dat, som jeg ikke husker, om »rigspolitechefens postplan«. Og jeg tænkte: det var da forudsende. Nu forudser rigspolitechefen, at hr. Würtzens meriter betyder, at hele postvæsenet bryder sammen, og så har man en postplan. Den må jeg hellere læse, det var da fint at have en sådan nødplan. Det viste sig, at det ikke var en postplan i den forstand, det var »post« i gammeldags betydning af ordet, altså ligesom man har i spejderlege, hvor man lægger poster ud. Det var noget med, hvilke indfaldsveje man skulle lukke i påkommende situationer, og hvilke gadekryds man især skulle overvåge.

Det er et konkret eksempel. Jeg mener ikke, at vi med rimelighed kan forlange den postplan offentliggjort, den har ikke meget at gøre med retningslinjerne for politiets arbejde og beføjelser, og den ville formodentlig kunne hjælpe nogle smarte forbrydere med hurtige biler til at finde smutvejene i forhold til rigspolitechefens postplan. Lad den bare være fortrolig for vores skyld. Lad også andre kundgørelser, især dem, justitsministeren gerne ville offentliggøre, være fortrolige, f. eks. dem om, hvilke skrivelser man skal benytte, formularernes numre og alt det dér.

Når hr. Bjørn Elmquist siger, at det er utåleligt, hvis lovgivningen ustandselig skal blande sig i detaljer i den ene eller den anden administrative gren, så må jeg dog oply-

se hr. Bjørn Elmquist om, at her drejer det sig om politiets beføjelser over for borgerne. Det drejer sig om kriterierne for at anvende stav. Det drejer sig om kriterierne for at anvende pistol. Det drejer sig om kriterierne for at anvende tåregas, osv. Det drejer sig også om noget så vigtigt for borgerne som kriterierne for at tilkalde militær bistand.

Jeg synes ikke, man kan kalde det utålelige detaljer, som lovgivningsmagten ikke skal blande sig i, som kun vedkommer administrationen. Det er helt politisk essentielt, hvorvidt vi har retningslinjer på disse felter, som er demokratisk forsvarlige, eller det betyder at skride derudad ved rent administrative bestemmelser om, at her kan man sætte militæret ind. Den slags kundgørelser mener jeg at offentligheden og folketinget har et fuldstændig oplagt krav på skal være offentligt tilgængelige.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Der er kun blevet stillet nogle ganske få spørgsmål.

Fru Ebba Strange spurgte til undervisningen og rekrutteringen af politifolk. Jeg synes, det var meget rimeligt, om vi en gang i retsudvalget i form af et samråd tog en diskussion herom, og så skal vi sørge for at levere materialet i forvejen, således at man kan se, hvori politiets uddannelse består.

Rekrutteringen har skiftet karakter. Der er efterhånden langt flere, der optages i politiet, som alene har studentereksamen. Det er ikke nogen forklejning af den eksamen, men det betyder, at de tidligere grupper af håndværkere og andre, som havde haft visse former for arbejde først, før de kom ind i politiet, nu kun optræder i ret så begrænset omfang. Det betyder altså, at den alsidige sammensætning, den større livserfaring, der ofte var til stede tidligere, ikke findes i samme grad længere. Det er en udvikling, vi ikke kun kender inden for politiet, men også inden for andre områder, hvor man skal rekruttere nyt personale. Men som sagt vil jeg meget gerne medvirke til en debat om uddannelsen i retsudvalget.

Hr. Wilhelm karakteriserede noget, jeg skulle have sagt, som »vås«. Jeg forstod overhovedet ikke, hvad han refererede til, og det tyder selvfølgelig på, at det har været noget vås, jeg har sagt, men det kan også skyldes misforståelse. Jeg har i hvert tilfælde

[Justitsministeren]

ikke sagt noget som helst i fjernsynet om uniformering, så det må bero på en misforståelse. Det, jeg har sagt om uniformering, er sket i form af en pressemeddelelse plus en kommentar til et dagblad, som ikke blev gengivet i sin fulde udstrækning. Det er muligvis det, man har citeret i TV-Avisen.

Borgerne skal kende deres ret til at forlange legitimation. Jeg er ganske enig, og jeg anser det for at være en selvfølge, at når vi nu gennemgår kundgørelserne for at konstatere, hvilke vi synes bør offentliggøres, så vil denne kundgørelse om politiets legitimation være blandt dem, der bør offentliggøres.

I øvrigt synes jeg ikke, at hr. Wilhelm havde ret, når han sagde, at det følger af beslutningsforslaget, at det ikke er alle kundgørelser, VS ønsker offentliggjort. Jeg har lige læst beslutningsforslaget igen, og så vidt jeg kan se, er det alle kundgørelser, man ønsker offentliggjort. Det er vel en af grundene til, at også nogle af ordførerne har ment, at et sådant krav kunne man ikke umiddelbart efterkomme.

Vi vil altså gennemgå disse kundgørelser, og kun i det omfang, vi finder det nødvendigt, af de grunde, jeg har nævnt, vil de fortsat alene foreligge til tjenestebrug.

Hr. Wilhelm hæftede sig efter min opfattelse for meget ved sondringen mellem § 264 a og § 264 d. Den er selvfølgelig interessant og væsentlig ud fra en rent juridisk betragtning. Det er da også væsentligt at vide, at selve det at optage fotografier efter § 264 a er noget andet end at videregive dem. Men den politimand, der måske har læst om eller selv været udsat for, at et foto af ham er blevet forstørret op på en plakat, forsynet med navn, bopæl, telefonnummer osv., et billede, der er taget på et ikke frit tilgængeligt sted, tænker sikkert ikke: nå ja, men det er nok blot til fotografens eget private brug. Han må være en vis frygt for, at hensigten er videregivelse. Det er ikke juridiske vurderinger, jeg kommer med her, det er en fortolkning eller et forsøg på at forstå den politimand, der nærer ubehag ved at risikere dette misbrug, som vi har set eksempler på.

Til slut et par mere generelle bemærkninger.

Adskillige ordførere har taget afstand fra VS' forslag, fordi man har anset dem for at være udtryk for mistænkeliggørelse af politiets arbejde. Jeg synes ikke, at man kan be-

brejde disse ordførere, at de har fået den opfattelse.

I det forslag, der vedrører uniformeringen, indledes bemærkningerne med en konstatering af, at befolkningen oftere og oftere kommer i den situation, at politi er klædt som og – nu har jeg ikke forslaget her, men det er i hvert fald meget nær korrekt citeret – optræder som ungdomsbander, at der er en udvikling i gang, der gør, at befolkningen oftere og oftere kommer i den situation, at det, der er politi, i virkeligheden optræder som ungdomsbander. Jeg synes, det er en så generelt holdt udtalelse, at man ikke kan bebrejde de ordførere, der anser udtalelsen for at være en mistænkeliggørelse af generel natur af politiet.

Endelig det, der er hentydet til fra hr. Wilhelms side, nemlig det stigende modsætningsforhold mellem politi og borgere. Jeg ved ikke, hvad hr. Wilhelm baserer denne opfattelse på. Jeg kan da godt nævne et par dagblade, jeg kan måske også nævne et enkelt ugeblad, der kommer her i København, hvor man, hvis man alene baserer sit indtryk herpå, må komme til den konklusion, som hr. Wilhelm er kommet til. Men tager man det, som vel trods alt viser noget mere, en nylig meningsmåling, ser man, at den viste, og den er, så vidt jeg husker, kun et par måneder gammel, at læger og politifolk er de mest estimerede etater i dette land. Det synes jeg ikke på nogen måde kan tages som udtryk for, at der er et stigende modsætningsforhold. Jeg har i hvert fald ikke kendskab til noget, der skulle kunne begrunde en sådan påstand.

Erik B. Smith (S):

Selv om jeg nok synes, at hr. Wilhelm på forslagsstillernes vegne i sin replik afslørede, at der vitterlig ikke var megen ros at hente fra nogen af ordførerne, finder jeg alligevel, at jeg vil tage ordet her i anden omgang.

Hr. Wilhelm kommenterede mine bemærkninger til lovforslag nr. L 34, hvor jeg citerede forslagens bemærkninger, og sagde, at jeg holdt op netop dér, hvor det blev interessant. Om det var, fordi jeg ikke havde læst mere, eller fordi jeg ikke var loyal over for forslaget, stod hen i det uvisse. Jeg skal gerne forklare hr. Wilhelm, hvorfor jeg holdt op.

[Erik B. Smith]

Når der videre i bemærkningerne står, at man skal gøre sig klart, at forbuddet reelt er uden virkning, fordi ikke blot nogenlunde kvalificerede forbrydere, men også politiredaktionerne aflytter denne radio, så må jeg sige, at begrundelsen forekommer mig helt idiotisk. Ved at legitimere aflytning af politiets radio kan man altså gøre det til daglig underholdning og adspredelse for den samlede danske befolkning. Ikke alene vil formiddagspressen altså have mulighed for at komme før politiet, når der sker alvorlige forbrydelser i de små hjem, men det vil naboer, genboer og andre på vejen også have.

Det, der er problemet, er, at politiet tilsyneladende ikke i øjeblikket har et udstyr, der forhindrer, at visse redaktioner og, som det bliver sagt, blot nogenlunde kvalificerede forbrydere er i stand til at aflytte radioen. Det er da det, man må forbedre. Det er da det, der er det nødvendige, for at politiet kan arbejde videre med sagen, ikke blot det at legitimere aflytningen – jeg vil faktisk sige: tværtimod.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil starte med at fortsætte, hvor den socialdemokratiske ordfører slap, for jeg stillede faktisk det spørgsmål til justitsministeren i mit første indlæg, om han ville kunne stille os nogle initiativer eller nogle overvejelser i udsigt på dette område.

Jeg synes ikke, det er noget, vi bare skal opgive og sige: nå ja, i dag er der nogle, der aflytter det, og i det omfang, vi kan fastslå det og bevise det, er det hjemfaldent til straf, bøde eller hvad det nu kan være. Jeg synes, at det ville være rart at få justitsministeren til at forklare enten her eller, hvis ikke det kan lade sig gøre, ved en senere lejlighed, om politiet ser nogen mulighed for at stramme begreberne på dette område.

Jeg vil godt komme med nogle bemærkninger til hr. Wilhjelm om lovforslag nr. L 33 om præcisering af begrebet »privatlivets fred«.

Jeg må sige, at dette forslag for mig at se håndværksmæssigt er langt det ringest forbedrede af de mange af VSernes forslag, vi hidtil har diskuteret. Jeg må sige, at hr. Wilhjelm's replik til mig her fuldt ud var på samme niveau. Jeg synes virkelig, at det var for dårligt. Den udlægning, VS gav af § 264 d, jeg talte om, gik ikke på »åbenbart«. Den

gik på spørgsmålet om fotografering eller om videregivelse af fotografier.

Hvis man læser bemærkningerne til dette lovforslag, vil man se, at VS, sådan lidt ironiserende måske, da er enig med østre landsret, og hvem det nu ellers kan være, i, at:

»Politimanden (eller skolelæreren eller socialrådgiveren) har krav på ikke at blive portrætteret gabende eller pillende næse, selv om det sker i arbejdstiden.«

Læser man lidt længere ned, vil man se under »Lovens forudsætninger«, at VS først taler om, at det med »åbenbart«, er rigtigt nok, men derefter kommer man ind på spørgsmålet om det snævre anvendelsesområde, og så skriver man:

»... så kan den slet ikke benyttes til at hindre fotografering eller beslaglægge film optaget på frit tilgængeligt sted. Den handler nemlig overhovedet ikke om selve fotograferingen, men om »videregivelse af billeder.«

Det var her, jeg sagde, at hvis VSerne vil gennemføre deres ændring af § 264 a, sådan at det kun er privatpersoner, der nyder godt af denne beskyttelse, så er der et hul i beskyttelsen af alle andre. Så kan man sige til fru Ebba Strange og andre politikere, at de som politikere aldrig kan optræde som privatpersoner. Ja, det er muligt, at VS vil give det den fortolkning.

Jeg synes virkelig, at man med dette forslag rammer fuldstændig ved siden af det, der var det erklærede mål, nemlig, at man via fotografisk fastholdelse af polititjenestemænds handlinger i tjenestetiden og under tjenestens udøvelse ville kunne fastholde og dokumentere, om de havde overtrådt de forholdsordrer, de nu engang havde. Jeg synes virkelig, at dette er noget juks – for nu at sige det ligeud.

Så et par ting til allersidst om min holdning til offentliggørelsen af retningslinjerne for, hvad politiet må, hvornår og hvorfor.

Jeg kan da godt se, at det kunne være interessant at vide, præcis i hvilke situationer, politiet må trække stavene – det var vist et af de eksempler, der blev nævnt under debatten. Så ved man som borger præcis, hvor langt man kan gå, hvor langt man eventuelt kan provokere politiet i en spændt situation, uden at de må trække stavene – for nu at anvende det eksempel. Men vi må huske på, at én ting er nogle forholdsregler og nogle retningslinjer, en anden ting er, at der også

[Bjørn Elmquist]

må være plads til et skøn, og her synes jeg, at vi meget hellere skulle anvende det parlamentariske system, som jeg synes-hører med til demokratiet. Lad nu politiets foresatte, de ledende i politiet, og den politisk ansvarlige sørge for, at det er i orden, og sker der overtrædelser, så må der falde brænde ned over den politisk ansvarlige.

Knud Lind (FP):

Jeg vil gerne sige til hr. Wilhjelm, at hvis det at opretholde ro og orden på Christiania, på Nørrebro, ved ulovlige besættelser m.v. er en gammeldags opfattelse af, hvad politiet bør gøre, så er jeg glad for at have den holdning, og jeg bliver ved med at have den.

Det er blevet ubehageligt at være i politiet, det er det eneste rigtige, hr. Wilhjelm har sagt i dag. Men hvem er det, der forsøger at oppiske et ubændigt had til politiet? Det er VS. Hvis der så var et gran fornuftig retstænkning og retsbevidsthed i lovforslagene, men de har kun ét formål, nemlig at være et led i VS' samfundsomstyrtende virksomhed. Jeg kan til nød – jeg siger kun: til nød – undskylde formiddagspressen, for den skal leve af sensationerne, men jeg kan ikke undskylde hr. Wilhjelm.

Hr. Viljo Sigurdsson har sagt: »Styrk demokratiet – besæt fabrikken«, og senere i TV, at politiet ikke skulle blande sig. Et godt politi er i VS' øjne et politi, der lader hånt om de af folketinget vedtagne love og velvilligt ser på, at ejendomsretten bliver krænket. Det må være resultatet. Jeg har her i tinget spurgt hr. Wilhjelm, om han ville tage afstand fra hr. Viljo Sigurdssons voldsopfordringer til unge mennesker. Det ønskede hr. Wilhjelm ikke, for i det tilfælde passede det ikke ind i VS' program eller retsopfattelse. Hr. Wilhjelm har måske selv været i samme situation ved Berlingske Tidende-blokaden? Det er måske derfor. Hvem ved?

At lade hr. Wilhjelm eller ligesindede give anvisninger for politiets virke ville være det samme som at lade ræven vogte gæs. En meningsundersøgelse har vist, at politiet er velldit i brede kredse i den almindelige befolkning. Det er muligt, at det hos enkelte i hr. Wilhjelm's omgangskreds ikke er særlig velldit. Hr. Wilhjelm kunne jo fortælle mig – det kom hr. Wilhjelm ikke ind på i sit andet indlæg her – om politiets efterretningstjene-

ste også skal rende rundt i uniform af hensyn til fremmede magters spioner og fredsbevægelser m.v., så de bedre kan se, hvem de har for sig.

Jeg vil gerne spørge justitsministeren om to ting. Er det ikke sådan i dag, at HS, det vil sige politiets hovedstation i København, optager al politiradiosamtale på tidskontrollerede bånd? Er det korrekt, vil jeg også spørge justitsministeren, om det er i overensstemmelse med offentlighedsloven, hvor politiet jo er undtaget, at frigive helt internt arbejdsmateriale, som rigspolitichefens kundgørelser er?

Jeg vil slutte med at udtrykke min personlige tilfredshed med den klare afvisning fra folketinget her i dag af disse for mig at se helt klart samfundsundergravende forslag. En partiordfører, der i stilhed samtykker i hr. Viljo Sigurdssons opfordringer til ulovligheder, bør ikke have flertallets støtte. Eller har hr. Wilhjelm ændret holdning, og vil hr. Wilhjelm her i dag tage klar afstand fra sin partifælles udtalelser? Jeg forventer svar, ligesom jeg gjorde sidste gang.

Wilhjelm (VS):

Ja, der er åbenbart ikke grænser for, hvad hr. Knud Lind kan få ud af det her. Nu begynder han at tale om borgmester Sigurdssons opfordring til voldelig optræden. Meget kan man sige om borgmester Sigurdsson, men mig bekendt er der end ikke nogen fra politiet eller regeringen eller andre partier end lige præcis hr. Knud Linds, der er så løgnagtige, at de begynder at tale om hr. Sigurdssons opfordring til voldelig optræden.

Jeg nåede det ikke før, men jeg vil godt sige til SF's ordfører, at SF'ernes eneste bekymring omkring lovforslag nr. L 32, nemlig at det måske var rimeligt nok, at politiet ikke var uniformeret ved fogedforretninger, synes vi da også er meget rimeligt, og det står faktisk også i forslaget. Det er det, der hedder: »Under udførelsen af politiets rent administrative opgaver kan polititjenestemanden ligeledes optræde i civil«. Vi anser fogedforretninger for en af den slags rent administrative opgaver.

Justitsministeren, og det takker jeg da for, gik så langt, at han mente, det var rimeligt nok, at borgerne fik ret til at kende legitimationskravene. Jeg tror, at der er mange andre

[Wilhelm]

kundgørelser, som man må konkludere at det er rimeligt nok, at borgerne får lov til at kende indholdet af.

Men så sagde justitsministeren, at det ikke var det, vi havde foreslået, for så vidt han kunne læse forslagene, har vi foreslået, at alle kundgørelser bliver offentliggjort. Det har vi altså ikke. Vi har kaldt det de kundgørelser, der indeholder retningslinjerne for politiets arbejde. Det er selvfølgelig lidt svært at afgrænse, hvad man kalder retningslinjerne. Jeg har givet eksemplet med postplanen. Det mener jeg ikke er retningslinjer for politiets arbejde hørende under det, vi ønsker offentliggjort. Vi har forsøgt at vise, at det ikke er tilfældet i det sidste afsnit i bemærkninger, hvor der udtrykkeligt står:

»Vi skal understrege, at forslaget alene dækker kundgørelser, som indeholder retningslinjer for politiets arbejde. Skulle man fortsat ønske hemmelighedskræmmeri om de kundgørelser, der vedrører andre spørgsmål, anser vi ikke det for nogen alvorlig sag.«

Det er muligt, at ministeren også mener de formularnumre, politiet skal benytte ved det ene og det andet arbejde. Det er retningslinjer for politiets arbejde, men det er altså ikke det, der interesserer os her. Vi må prøve at finde en præcisering af begrebet »retningslinjerne«, men jeg vil godt klart sige, at det hører bestemt efter vores mening til retningslinjerne for politiets arbejde, hvornår de er beføjet til at benytte de forskellige våben og tvangsmidler osv., og hvornår de er beføjet til, og under hvilke betingelser de er beføjet til at indkalde militær bistand til politiopgaverne. Det hører bestemt til de retningslinjer for politiets arbejde, vi mener at befolkningen, folketinget, pressen, offentligheden i det hele taget har krav på at få kendskab til.

Ministeren var inde på, at i hvert fald begyndelsen til vores bemærkninger til lovforslag nr. L 32 gjorde det meget forståeligt, at mange ordførere talte om mistillid til politiet og sådan noget, for dér skrev vi noget om »personer, der ser ud og opfører sig som en ungdomsbande«. Ja men det er jo tilfældet. Vi har jo et konkret eksempel i det bilag, vi har optrykt, hvor Københavns byret også fandt, at de pågældende så ud og opførte sig som en ungdomsbande, så at den, man ville sigte for vold mod politiet, ikke med nogen som helst rimelighed kunne formode, at det var politifolk, han stod over for, da han så

de fire læderjacker træde ud af en bil. Det er jo ikke bare noget, vi finder på. Der er masser af borgere, der påstår – det tager vi faktisk for pålydende – at de har opfattet det, som om de stod over for nogle rockere. Der var intet i optræden eller fremtoning, der kunne give dem andet indtryk. Blot for at illustrere, at det ikke er noget, vi finder på, har vi altså bragt et konkret eksempel, hvor byretten oven i købet har taget stilling til spørgsmålet. Så meget om det.

Om politiets radio. Hvis man er i den lykkelige uvidenhed, at det er muligt at holde det hemmeligt, så kan jeg bedre forstå ordførerne, men det er det jo ikke, og det ville det heller ikke være med bedre udstyr. Det ville bare kræve flere penge på politiredaktionerne. Når vi ser dette som et led i mulighederne for kontrol med politiet, så er det, som vi omtaler i bemærkningerne, fordi vi faktisk – det står jeg inde for – ved flere lejligheder er blevet præsenteret for optagelser fra politiets radio, som, hvis man havde lov til at bruge dem, ville give en vis rimeligt begrundet debat om, hvorvidt de anvendte metoder havde været rimelige.

Vedrørende det konkrete tilfælde, som er nævnt i bilagene, har flere folketingsmedlemmer spurgt, om det kunne være rigtigt, at en forholdsordre over politiets radio lød: så trækker vi stavene, og så skal de have tæv! Dér er jeg, som jeg skriver i bemærkningerne, af radioamatører blevet gjort opmærksom på, at de selv har hørt det, men de må jo ikke bruge det og vil derfor ikke lægge navn til det.

Det kunne vi jo kontrollere, hvis det beholdt sig, som hr. Knud Lind siger, at det hele optages på bånd, og i første runde sagde han oven i købet, at alle samtaler, der indgik, blev optaget på bånd. Ja men det er jo ikke rigtigt, ellers lyver politiet og justitsministeren, og det tror jeg da ikke, for det har jeg jo spurgt om få dage efter den historie med, at nu skal de have tæv. Da spurgte jeg justitsministeren: findes disse forholdsordrer over politiets radio på noget bånd, og findes de indgående telefonsamtaler på bånd? Svaret er optrykt i bilagene: de indgåede telefonsamtaler findes i almindelighed ikke båndet, og den forholdsordre, det her drejede sig om, var allerede slettet, så vi ikke havde mulighed for at kontrollere, hvad der egentlig var sket. Vi måtte slå os til tåls med, at politidi-

[Wilhelm]

rektøren sagde, at en sådan forholdsordre aldrig var givet. Men bevismaterialet var altså væk, for det slettes, som det fremgår af svaret, meget hurtigt, og det var i hvert fald ikke længere til stede, da vi få dage efter det passerede bad om at få at vide, om dette var båndet. Så det er ikke nogen kontrol og ikke nogen garanti, i hvert fald ikke som det forekommer nu.

Hr. Bjørn Elmquist sagde, at det selvfølgelig var bekvemt for folk at vide, hvor grænsen gik for f. eks. brug af stave. Jeg mener ikke, at det specielt er bekvemt, men jeg mener, at det er en rimelig kontrolforanstaltning, hvis vi overhovedet ønsker, at der er offentlig kontrol med politiets virksomhed. Jeg vil godt indrømme, at jeg til min overraskelse er stødt på i hobetal af fornuftige kundgørelser, som jeg synes er velgennemtænkte og rimeligt afbalancerede. Det havde kristeligt folkepartis ordfører vist misforstået, for hun sagde, at de var urimelige. Det står udtrykkeligt i bemærkningerne. Det store flertal af dem er ganske rimelige. Selv stavreglementet blev jeg forbløffet over, hvor afbalanceret det egentlig er. Men pressen og offentligheden har jo ikke mulighed for at kontrollere, om det reglement overholdes.

Lad os da bare tage stavreglementet, som hr. Bjørn Elmquist nævnte som et eksempel. Prøv at forholde det stavreglement til det, der skete ved gummifabrikken. Hvad var egentlig beføjelserne til at bruge stave dér?

Der er kun 4 situationer, hvor stavene er berettiget efter denne kundgørelse. Den hedder II, nr. 37, og den findes som sagt på biblioteket og er tilgængelig for alle folketingets medlemmer. De første 3 situationer kommer ikke på tale i denne sag, og i punkt 4 siges, at man også må bruge stavene til fremtvingelse af lydighed over for en given befaling, hvis øjeblikkelige efterkommelse er en nødvendighed, og mod hvilken der gøres aktiv eller passiv modstand, som ikke på anden måde skønnes at kunne overvindes. I øvrigt må staven ikke benyttes til fremtvingelse af lydighed over for en befaling og end mindre i anledning af fornærmelser eller skældsord.

Jeg synes da, at det er højst problematisk, om den betingelse var til stede. Så kan man diskutere, om betingelsen er for skrap, og hr. Bjørn Elmquist kan spørge, hvorfor de ikke skulle have lov til at bruge stavene. Men når man har den kundgørelse, og når man har de

regler, når man har gjort sig den umage at tænke tingene igennem og lave rimeligt gennemtænkte kundgørelser, må det vel også være for, at de skal efterleves, men det har vi altså overhovedet ingen mulighed for at kontrollere, medmindre disse kundgørelser er offentligt tilgængelige.

Jeg kan også nævne sådan noget som registreringen, hvor ministeren i dag har skrevet en svar kronik i Politiken. Den er offentligheden afskåret fra at vurdere, hvis ikke vi andre røber, hvad der er af forbigåede punkter i den redegørelse, ministeren giver f. eks. om sletningsbestemmelserne, mikrofiche-problemet, om det kun er for sabotage osv. Hvorfor står der så en regel om, at man kan hente alle oplysningerne fra kriminalregisteret alligevel i én uendelighed? Man har ingen mulighed for at forholde sig til det og se, om tingene bliver overholdt, og hvor rimelige eller urimelige de egentlig er, hvis ikke disse kundgørelser er offentligt tilgængelige. Men jeg vil gerne gentage, at vi ikke har ment alle kundgørelser. Det er muligt, det er en dårlig formulering at sige alle dem, der giver retningslinjer for politiets arbejde, at ministeren så ville føle, at blanketudstedelserne og postplanen også hører under. Det er ikke vores hensigt; vi tænker på dem, der er relevante for borgernes, pressens og offentlighedens viden om, hvad der er politiets beføjelser, ikke deres taktik, ikke deres efterforskningsprocedure i intern forstand, men deres beføjelser og metoder; dem mener vi offentligheden har krav på at få kendskab til.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Jeg vil bare sige til hr. Wilhelm, at voldeilig optræden bl. a. skal ses i lyset af de unge mennesker, der med jernstænger var i færd med at bryde porten op til brødfabrikken, unge mennesker, der senere ved gummifabrikken kastede lysstofrør, brosten m.v. ned mod politiet. Men hr. Wilhelm svarede ikke på mit spørgsmål.

Jeg forventer, at hr. Wilhelm som folkevalgt tager afstand fra sin partifælles udtalelser. Det står jeg inde for, siger hr. Wilhelm vedrørende at dokumentere eventuelle båndoptagelser, alle samtaler bliver optaget på bånd. Ja men det er da klart, at man ikke bliver ved med at opbevare dem i én uende-

[Knud Lind]

lighed; der må ske en prioritering. Her i folketinget har vi bånd, hvor alt går ordret ind og senere bliver trykt i Folketingstidende. Hr. Wilhjelm kan jo så herfra tage afstand fra sin partifælle; så skal jeg se efter, om det nu også kommer senere.

Så citerer hr. Wilhjelm heroppefra politiets stavreglement. Hvad mere vil hr. Wilhjelm have i sin kontrol af, om politiet nu også har brugt stavene rigtigt? Ja men det er jo det, det kører efter. Derfor er der kun én ting at sige til hr. Wilhjelm: disse lovforslag og den fremfærd, man kører her i folketinget, har et politisk samfundsundergravende moment i sig, og det tager vi afstand fra.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Hr. Bjørn Elmquist spurgte, om vi kunne løse det problem, der består i, at udenforstående i strid med lovgivningen lytter til politiets radiokommunikation. Jeg ville ønske, vi kunne, for det er faktisk ganske generende. Politiet må en gang imellem undlade at bruge radio og anmode om, at man kalder op på telefon fra patruljevognen, hvis den kan komme i nærheden af en telefonboks i stedet. Det er klart, det giver forsinkelser, og den slags tilfælde kan ofte være udtryk for presserende opgaver. Derfor er det uheldigt, og derfor kan jeg naturligvis heller ikke gå med til, at man skulle legitimere, at man gør det. Vi kan til dels gøre noget ved at anskaffe andet radioudstyr, således som det er blevet beskrevet her. Men det er ganske kostbart, og selv om vi gør det, er det naturligvis også muligt for dem, der ønsker at handle i strid med loven, fortsat at aflytte politiet, hvis de anskaffer det samme dyre radioudstyr, og det er dyrt. Så helt undgå, at det kan lade sig gøre, kan vi ikke. Men der er overvejelser i gang om, hvorvidt der kan gøres mere, end der er gjort.

Hr. Knud Lind spurgte, om det er rigtigt, at man optager alt på bånd. Så vidt jeg er orienteret, optager man de samtaler, der indgår og udgår fra hovedstationen, på bånd og opbevarer dem i kortere tid. Samtaler via walkie-talkies optages, så vidt jeg ved, ikke på bånd; det kan måske slet ikke lade sig gøre – jo, det kan det sikkert godt, hvis man arrangerer sig teknisk. Men jeg ville da kun anse det for en fordel, hvis samtaler kunne optages på et bånd og måske opbevares lidt

længere, end det nu er tilfældet; det er der ikke nogen der kan have noget imod.

Så blev der spurgt, om offentlighedsloven ikke forhindrer, at man offentliggør nogle af disse kundgørelser, der er omtalt i VS' forslag. Det mener jeg ikke at offentlighedsloven gør. Offentlighedsloven pålægger det offentlige visse pligter til at give offentligheden eller parter informationer, men den forbyder ikke det offentlige at gå derudover, hvortil kommer, at det nok kan diskuteres, om disse kundgørelser kan siges at være rent internt materiale. Men under alle omstændigheder føler jeg mig overbevist om, at offentlighedsloven ikke forhindrer, at vi offentliggør en del af det materiale, således som jeg har givet udtryk for at det er tanken.

Jeg tror, at hr. Wilhjelm og jeg er enige om, at når man taler om politiets retningslinjer, vil man også inden for det begreb undtage nogle af de kundgørelser, der har været nævnt her, og så kommer vi nok snarere i den situation, at der er tale om en konkret vurdering, når vi skal finde ud af, hvad der kan offentliggøres, og hvad der ikke kan, og ved denne vurdering kan der selvfølgelig blive tale om uenighed.

Det forekommer mig ikke helt uberettiget at henvise til udtalelsen om ungdomsbander, når man taler om at så mistillid til politiet. Naturligvis finder der også inden for politiet uheldige episoder sted; det er ikke så længe siden, at et par politifolk blev straffet ganske alvorligt for en lovovertrædelse. Det finder naturligvis sted, men det berettiger efter min opfattelse ikke til den generelle kritik, som hr. Wilhjelm lader skinne igennem i lovforslagets bemærkninger. Jeg kunne f. eks. ikke drømme om at sige, at VS er et parti, der er præget af husbesættere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod det-

[Den fg. formand]

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Den fg. formand (Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Arbejdsmarkedsudvalget (5/11 81):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Nyt medl.: Bjørn Poulsen (SF)

Udtræder: Bjørn Poulsen (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Udtræder: Dræbye (RV)

Ny stedf.: Bolvig (RV)

Kommunaludvalget (5/11 81):

Udtræder: Ingerlise Koefoed (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Udtræder: Nancy Rørbæk (RV)

Ny stedf.: Aase Olesen (RV)

Erhvervsudvalget (5/11 81):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Kirkeudvalget (5/11 81):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Udv. om offentlige arbejder (5/11 81):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Socialudvalget (5/11 81):

Udtræder: Lilli Gyldenkilde (SF)

Ny stedf.: Verner Christiansen (SF)

Udtræder: Nancy Rørbæk (RV)

Ny stedf.: Lone Dybkjær (RV)

Miljø- og planlægningsudv. (5/11 81):

Udtræder: Dræbye (RV)

Nyt medl.: Bolvig (RV)

Udtræder: Nancy Rørbæk (RV)

Ny stedf.: Dræbye (RV)

Udtræder: Karen Højte Jensen (KF)

Ny stedf.: Dyremose (KF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 6. november 1981, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.38